

Ergenlik döneminde bağlanma

Ergenlikte hızlı bir şekilde gelişen ***formel operasyonel düşünme*** ve ***soyut muhakeme becerisi***, ergenin kendi ve öteki arasındaki ayrımı daha net yapabilmesini ve bağlanma figürleri ile ilişkilerini değerlendirebilmesini mümkün kılar.

- Bu dönemde bağlanma davranışları, doğrudan fiziksel yakınlık aramaktan çok, ihtiyaç duyulduğunda bağlanma figürüyle duyguları, kaygıları ve korkuları paylaşmak biçiminde ortaya çıkar.
- İçinde bulunulan gelişim dönemine bağlı olarak, bağlanma yön değiştirse de yaşamın erken dönemindeki bağlanma ilişkisi etkililiğini sürdürür.
- Ergenliğin başlangıcıyla birlikte, **arkadaşlar** ergenin hayatında çok önemli bir destek kaynağı olur.

Yetişkinlik d6neminde bağlanma

Dörtlü Bağlanma Modeli

- Bartholomew ve Horowitz (1991) ise çocuk ve ebeveyn arasındaki bağlanma ile romantik çiftler arasındaki bağlanma arasında farklılıklar olduğunu ileri sürerek, kaçınan bağlanma tarzı içinde sınıflandırılan kişilerin kendi aralarında farklı davranış örüntüleri sergilediklerini belirtmişlerdir.
- Bu modele göre, kişinin kendisi ve başkalarıyla ilgili içsel çalışan modelleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki boyutta incelenebilmektedir.

- 1. Benlik modeli:** Olumlu benlik modeli, kişinin kendisiyle ilgili olumlu kendilik kavramını, kendisinin sevilmeye ve ihtiyaçlarının karşılanmaya değer olduğuna dair inançlarını içerir. Olumsuz benlik modeli bunun tersini ifade eder.
- 2. Başkaları modeli:** Olumlu başkaları modeli, diğer insanların sevilebilir, ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilir ve yardımsever olduğuna dair beklenti ve inançları; bunun karşıtı olan olumsuz başkaları modeli ise diğer insanların reddedici, soğuk ve ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilir olmadıklarına yönelik olumsuz beklenti ve inançları yansıtır.

BAĞLANMA SÜRECİNİ ETKİLEYEN BAZI FAKTÖRLER

Çocuğun Kişilik Özellikleri	Aile Sistemi	Sosyokültürel Etkenler
Doğum öncesi ve sonrasındaki süreçler Nörolojik ve hormonal işlevler	Annelik ve babalık rollerinin benimsenmesi Anne-babanın çocukluk öyküleri, kendi anne-babaları ile olan bağlanma ilişkileri, gelişim düzeyleri, eğitim, iş ve mizaçları	Kültürel değerler Cinsiyet rolleri
Genetik aktarım	Anne-babanın birbirleri ile olan ilişkilerinin niteliği	Etnik köken
Cinsiyet Mizaç özellikleri	Anne-babanın sağlık durumu Ailenin çocuğuna olan sorumluluklarını (ilgi, sevgi, eğitim, sağlık ve parasal kaynaklar) yerine getirme derecesi	Eğitim İşsizlik oranı
Motor faaliyetler ve bilişsel faaliyetler	Aile büyüklerinin ve çevrenin desteği Ailedeki ilişki örüntüleri (anne-baba, anne-çocuk, baba-çocuk, anne-baba-çocuk)	Komşuluk ve diğer ilişkiler ağı Etkin güç kaynakları (medya, politika, din ve teknoloji) Tarihsel yapı (sosyal çevre, barış-savaş ve ekonomi)

Şekil 2.1. Bağlanmanın oluşmasında etkili olan süreçler (Biller 1993).

Anne duyarlığı

- **Anne duyarlığı**, annenin bebeğin davranışsal işaretleri arkasındaki anlamı algılayabilme ve ona uygun tepki verebilme becerisidir.
- Duyarlık, ebeveyn sevgisinden sıcaklığından ve çocuğa gösterilen duygusal yakınlıktan farklıdır. Duyarlı olmanın en belirgin işareti, bebeği doğru okumaktır.
- Anne duyarlığının yüksekliğinin, güvenli bağlanmayı tutarlı şekilde yordadığı bulunmuştur.

İÇSEL ÇALIŞMA MODELLERİ VE BAĞLANMANIN SÜREKLİLİĞİ

İçsel çalışma modellerinin iki önemli özelliği vardır:

- a) Bağlanma figürünün koruma ve destek için tepki verip vermediğini, çocuğun yakınlık isteğinin karşılanıp karşılanmadığını gösterir.
- b) Bireyin bağlanma figürünün gözünde ne kadar iyi ve değerli olduğuna dair algısını yansıtır.

Dolayısıyla, birincisi çocuğun diğer insanları nasıl gördüğünü, ikincisi ise çocuğun kendini nasıl gördüğünü ifade eder.

BAĞLANMANIN KUŞAKLAR ARASI AKTARIMI

Ana-babaların kendi çocukluk bağlanma modellerinin, sonradan bağlanma figürü olarak nasıl davranacaklarını belirlediğini gösteren çeşitli araştırma sonuçları bulunmaktadır. Bunda iki faktör etkili olabilir:

1. Kişi kendi ana-babalık davranışını belirlerken, kendi ana-babasının içsel çalışma modellerini kullanıyor olabilir (özdeşleşme).
2. Kişinin ana-babalık davranışının kökleri, kişinin ana-babasıyla olan erken dönem ilişkilerinde belirlenen benlik modeli tarafından yönlendiriyor olabilir.

BAĞLANMA VE PSİKOPATOLOJİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

*Güvensiz bağlanma stilleri
(kaçınma ve kararsız)
psikopatolojiyle ilişkili bulunuyor*

Depresyon ve intihar

Yaygın anksiyete bozukluğu

OKB

Travma sonrası stres bozukluğu

Yeme bozukluğu

Kişilik bozuklukları

en başta gelen bozukluklar!